

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

3. september 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – luftfart – forordning (EF) nr. 261/2004 – artikel 7 – ret til kompensation i tilfælde af forsinkelse eller aflysning af en flyvning – kompensationsmuligheder – krav, der fremsættes i den nationale valuta – national bestemmelse, der forbyder, at kreditor vælger valutaen«

I sag C-356/19,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XV Wydział Gospodarczy (retten i første instans i Warszawa, 15. afdeling for handelssager, Polen) ved afgørelse af 16. april 2019, indgået til Domstolen den 3. maj 2019, i sagen

Delfly sp. z o.o.

mod

Smartwings Poland sp. z o. o., tidligere Travel Service Polska sp. z o.o.,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, L.S. Rossi, og dommerne J. Malenovský (refererende dommer) og F. Biltgen,

generaladvokat: P. Pikamäe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Delfly sp. z o.o. ved advokat J. Pruszyński,
- Smartwings Poland sp. z o. o., tidligere Travel Service Polska sp. z o.o. ved advokat M. Skrzypek,
- den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved B. Sasinowska og N. Yerrell, som befuldmægtigede,

* Processprog: polsk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 7, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT 2004, L 46, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat i forbindelse med en tvist mellem Delfly sp. z o. o. og Smartwings Poland sp. z o. o., tidligere Travel Service sp. z o.o., der er et luftfartsselskab, vedrørende et krav om kompensation i henhold til forordning nr. 261/2004.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Første betragtning til forordning nr. 261/2004 har følgende ordlyd:

»Handling fra [Den Europæiske Unions] side, når det drejer sig om lufttransport, bør bl.a. sigte på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer. Endvidere bør der fuldt ud tages hensyn til forbrugerbeskyttelseskrav generelt.«
- 4 Forordningens artikel 3, stk. 1, bestemmer:

»Denne forordning gælder:

 - a) for passagerer til en flyafgang fra en lufthavn, der er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse
 - b) for passagerer til en flyafgang fra en lufthavn, der er beliggende i et tredjeland, når bestemmelseslufthavnen er beliggende på en medlemsstats område, hvor traktaten finder anvendelse, og det transporterende luftfartsselskab for den pågældende flyvning er et EF-luftfartsselskab, medmindre vedkommende har modtaget modydelser eller kompensation og har fået bistand i det pågældende tredjeland.«
- 5 Forordningens artikel 7 med overskriften »Kompensationsret« bestemmer:

»1. Når der henvises til denne artikel modtager passageren en fast kompensation som følger:

 - a) 250 EUR for alle flyvninger på højst 1 500 km
 - b) 400 EUR for alle flyvninger inden for Fællesskabet på mere end 1 500 km og for alle andre flyvninger på mellem 1 500 og 3 500 km
 - c) 600 EUR for alle flyvninger, der ikke falder ind under a) eller b).

Ved fastsættelse af distancen er grundlaget det sidste bestemmelsessted, hvor boardingafvisning eller aflysning forsinker passagerens ankomst efter det planmæssige ankomsttidspunkt.

[...]

3. Det i stk. 1 nævnte kompensationsbeløb udbetales kontant, ved elektronisk bankoverførsel, med bankanvisning eller bankcheck eller, med passagerens skriftlige billigelse, i rejsekuponer og/eller andre tjenesteydelser.

[...]«

Polsk ret

Den civile retsplejelov

- 6 Artikel 321 i ustawa Kodeks postępowania cywilnego (lov om civil retspleje) af 17. november 1964 i den affattelse, der finder anvendelse i hovedsagen (herefter »den civile retsplejelov«), bestemmer i stk. 1, at retten ikke må træffe afgørelse vedrørende en genstand, der ikke er omfattet af søgsmålet, og ikke må træffe afgørelse ultra petita.
- 7 Lovens artikel 505¹, stk. 1, som vedrører den forenklede procedure, bestemmer, at denne procedure finder anvendelse på krav i henhold til en aftale, hvis sagsgenstandens værdi ikke overstiger 20 000 [polske zloty (PLN) (ca. 4487 EUR)] og på krav, der udspringer af en kaution, en kvalitetsgaranti eller manglende kontraktmæssighed vedrørende varer, der er blevet solgt til forbrugeren, hvis sagsgenstandens værdi ikke overstiger det pågældende beløb.
- 8 Lovens artikel 505⁴, stk. 1, første punktum, har følgende ordlyd:

»En ændret påstand kan ikke antages til realitetsbehandling.«

Lov om civilret

- 9 Artikel 358 i ustawa Kodeks cywilny (lov om civilret) af 23. april 1964 i den affattelse, der finder anvendelse i hovedsagen (Dz. U. af 2018, position 1025), bestemmer:
 - »1. I de tilfælde, hvor forpligtelsens genstand, der skal opfyldes på Republikken Polens område, er et beløb i fremmed valuta, kan debitor opfylde forpligtelsen i polske zloty, medmindre en lov, retsafgørelsen, der danner grundlag for fuldbyrdelsen, eller en retshandel stiller krav om opfyldelse alene i fremmed valuta.
 2. Værdien af en fremmed valuta bestemmes i henhold til den gennemsnitlige valutakurs, der er meddelt af Polens nationalbank på forfaldstidspunktet for kravet, medmindre andet følger af en lov, retsafgørelsen, der danner grundlag for fuldbyrdelsen, eller en retshandel.
 3. Misligholder debitor betalingen, kan kreditor kræve opfyldelse af kravet i polske zloty til den gennemsnitlige valutakurs, der er meddelt af Polens nationalbank på den dag, hvor betalingen sker.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 10 X havde en bekræftet reservation hos luftfartsselskabet Smartwings Poland, tidligere Travel Service, der er etableret i Warszawa (Polen), til en flyvning, der gjorde det muligt at bringe hende fra by A i et tredjeland til by B, der er beliggende i Polen. Den 23. juli 2017 checkede hun ind rettidigt til denne flyvning. Flyvningen blev forsinket med mere end tre timer. Det er ikke blevet fastslået, at X modtog modydelser, kompensation eller bistand i tredjelandet i henhold til artikel 3, stk. 1, litra b), i forordning (EF) nr. 261/2004.
- 11 X, som i henhold til denne forordnings artikel 7, stk. 1, kunne gøre krav på et beløb på 400 EUR i kompensation, overdrog sin fordring til Delfly, et selskab, der er etableret i Warszawa. Delfly anlagde dernæst sag ved den forelæggende ret med påstand om, at det blev fastslået, at Smartwings Poland, tidligere Travel Service, skulle betale selskabet et beløb på 1 698,64 PLN, som i henhold til den valutakurs, der var fastsat af Polens nationalbank, som gjaldt på datoen for sagsanlægget vedrørende kompensation, svarede til 400 EUR. Det fremgår af den forelæggende rets forklaringer, at sager vedrørende kontraktmæssige krav i henhold til den civile retsplejelovs artikel 505¹ skal afgøres efter den såkaldte »forenklede procedure«, såfremt det omhandlede beløb ikke overstiger 20 000 PLN (ca. 4 487 EUR).
- 12 Smartwings Poland, tidligere Travel Service, nedlagde påstand om afvisning af kompensationspåstanden med den begrundelse bl.a., at kravet i strid med bestemmelserne i den nationale lovgivning var blevet fremsat i en forkert valuta, nemlig i polske zloty (PLN) og ikke i euro. Den forelæggende ret har forklaret, at artikel 505⁴, stk. 1, første punktum, ikke inden for rammerne af den forenklede procedure giver mulighed for at ændre påstanden. Efter den forelæggende rets opfattelse skal en ændring af den valuta, som kravet fremsættes i, imidlertid anses for en ændring af påstanden.
- 13 Den forelæggende ret har anført, at artikel 358 i lov om civilret af 23. april 1964 i den affattelse, der finder anvendelse i hovedsagen, er blevet fortolket af Sąd Najwyższy (øverste domstol, Polen) i dom af 16. maj 2012, der blev afsagt i sag III CSK 273/11. Den har forklaret, at den fordring, der var omhandlet i denne sag, blev fremsat i en fremmed valuta, og at parterne ikke var enige om, hvorvidt kravet kunne konverteres til polske zloty (PLN). For så vidt som debitor ikke havde valgt at betale det skyldige beløb i polsk valuta, og der ikke forelå nogen aftale mellem parterne derom, fastslog Sąd Najwyższy (øverste domstol), at kreditor kun kunne gøre krav på betaling i udenlandsk valuta. For den pågældende øverste domstol er det kun debitor, der har ret til at vælge den valuta, som vedkommende vil opfylde sin forpligtelse med, hvad enten han betaler inden for den fastsatte frist eller er forsinket med betalingen eller misligholder den. I tilfælde af debtors misligholdelse af opfyldelsen af en ydelse vedrørende et pengebeløb i udenlandsk valuta er kreditor udelukkende berettiget til at vælge den valutakurs, der skal anvendes. Endvidere kan kreditor kun udøve sin ret til at vælge valutakursen, såfremt debitor har valgt den polske valuta.
- 14 Den forelæggende ret har ligeledes bemærket, at denne dom har resulteret i en retspraksis, i henhold til hvilken de nationale domstole afviser påstande om kompensation for følgerne af en forsinket flyvning, hvorved kravene fremsættes i national valuta, selv om fordringen fremsættes i udenlandsk valuta. Den forelæggende ret har forklaret, at den ikke kan træffe afgørelse i et sådant tilfælde, da der i henhold til civillovbogens artikel 321, stk. 1, gælder et forbud for den mod at træffe afgørelse vedrørende en genstand, som ikke er omfattet af påstanden.
- 15 Som det følger af forelæggelsesafgørelsen har den forelæggende ret rejst spørgsmålene som følge af, at bestemmelserne i forordning nr. 261/2004 ikke fortolkes ens af de polske domstole i forhold til løsningen af de tvister, hvori sagsøgeren fremsætter et krav om kompensation i den nationale valuta for den skade, som forsinkelsen af en flyvning har forvoldt passageren.

- 16 Under disse omstændigheder har Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy XV Wydział Gospodarczy (retten i første instans i Warszawa, 15. afdeling for handelssager, Polen) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 7, stk. 1, i [forordning nr. 261/2004] forstås således, at bestemmelsen ikke kun regulerer pligten til at betale kompensation, men også hvordan denne forpligtelse skal opfyldes?
 - 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende: Kan en passager eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, faktisk kræve betaling af det beløb, der svarer til 400 EUR i en anden valuta, navnlig i den nationale valuta i det land, hvor den passager, hvis flyvning blev aflyst eller var forsinket, er bosat?
 - 3) Såfremt det andet spørgsmål besvares bekræftende: Efter hvilke kriterier skal den valuta, i hvilken en passager eller den, som er indtrådt i den pågældendes rettigheder, kan kræve betaling, fastlægges, og hvilken valutakurs bør finde anvendelse?
 - 4) Er artikel 7, stk. 1, eller andre bestemmelser i [forordning nr. 261/2004] til hinder for anvendelsen af bestemmelser i national ret om opfyldelse af forpligtelser, der kan medføre, at et søgsmål anlagt af en passager eller den, som er indtrådt i den pågældendes rettigheder, afvises udelukkende af den grund, at kravet fejlagtigt blev fremsat i den nationale valuta på passagerens bopæl, i stedet for i euro i overensstemmelse med forordningens artikel 7, stk. 1?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 17 Med disse spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om forordning nr. 261/2004 og særligt dens artikel 7, stk. 1, skal fortolkes således, at en passager, hvis flyvning er blevet aflyst eller er blevet betydeligt forsinket, eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, kan kræve betaling af det kompensationsbeløb, som er omhandlet i denne bestemmelse, i den nationale valuta, der er gældende på passagerens bopælssted, således at den pågældende bestemmelse er til hinder for en lovgivning eller en retspraksis i en medlemsstat, hvorefter det krav, der rejses i denne forbindelse, af en passager eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, afvises alene af den grund, at det er blevet fremsat i denne nationale valuta.
- 18 Artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004 bestemmer, at passageren, når der henvises til denne artikel, modtager en fast kompensation, der ligger på mellem 250 til 600 EUR alt efter den distance, som de pågældende flyvninger strækker sig over.
- 19 I medfør af artikel 7, stk. 3, i forordning nr. 261/2004 udbetales det kompensationsbeløb, der er skyldigt i henhold til artikel 7, stk. 1, kontant, ved elektronisk bankoverførsel, med bankanvisning eller bankcheck eller, med passagerens skriftlige billigelse, i rejsekuponer og/eller andre tjenesteydelser.
- 20 Det følger af en sammenligning af ordlyden af stk. 1 og 3 i denne artikel 7, at selv om den pågældende kompensation kan betales alt efter, hvad der er relevant på en af de måder, der er nævnt deri, er der derimod ikke udtrykkeligt fastsat noget sammenligneligt spillerum hvad angår en anden national valuta end euro, hvori denne kompensation skal betales.
- 21 Det kan imidlertid ikke ved at støtte sig på en modsætnings slutning udledes af denne sammenligning, at et spillerum vedrørende en anden national valuta end euro på forhånd er udelukket.
- 22 Det skal nemlig for det første bemærkes, at det formål, der forfølges med forordning nr. 261/2004, som det fremgår af første betragtning til denne forordning, tager sigte på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer (jf. bl.a. i denne retning dom af 17.9.2015, van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).

- 23 Domstolen har således fastslået, at bestemmelser, der tildeler rettigheder til luftfartspassagererne i overensstemmelse med dette formål, skal fortolkes vidt (jf. bl.a. i denne retning dom af 19.11.2009, *Sturgeon m.fl.*, C-402/07 og C-432/07, EU:C:2009:716, præmis 45, og af 4.10.2012, *Finnair*, C-22/11, EU:C:2012:604, præmis 23).
- 24 Det følger heraf, at kompensationen i henhold til artikel 7 i forordning nr. 261/2004 skal fortolkes vidt.
- 25 I denne forbindelse, og således som Domstolen har bemærket, tilsigter forordning nr. 261/2004 på en standardiseret og umiddelbar måde at afhjælpe de skader, som de alvorlige ubehageligheder i luftbefordringen af passagerer, er udtryk for (jf. i denne retning dom af 10.1.2006, *IATA og ELFAA*, C-344/04, EU:C:2006:10, præmis 43 og 45), og navnlig at yde de skadelidte passagerer kompensation.
- 26 Den omstændighed, at retten til kompensation for sådanne skader undergives en betingelse om, at den skyldige kompensation skal udbetales til den skadelidte passager i euro, idet enhver anden national valuta er udelukket, svarer til at begrænse udøvelsen af denne ret og er derfor i strid med det krav om en vid fortolkning, som er nævnt i denne doms præmis 24.
- 27 For det andet bemærkes, at forordning nr. 261/2004 finder anvendelse på passagerer uden at sondre mellem dem på grundlag af nationalitet eller bopæl, idet det afgørende kriterium er det kriterium, der er omhandlet i forordningens artikel 3, stk. 1, litra a) og b), dvs. stedet, hvor passagerens afgangslufthavn befinder sig.
- 28 Følgelig skal de passagerer, der har ret til kompensation i henhold til artikel 7 i forordning nr. 261/2004, anses for at befinde sig i sammenlignelige situationer, for så vidt som de på en standardiseret og umiddelbar måde afhjælpes den skade, der berettiger til kompensation i henhold til denne bestemmelse.
- 29 I denne henseende skal enhver EU-retsakt såsom forordning nr. 261/2004 i henhold til Domstolens praksis fortolkes i overensstemmelse med hele den primære ret, herunder i overensstemmelse med ligebehandlingsprincippet, der kræver, at ensartede forhold ikke må behandles forskelligt, og at forskellige forhold ikke må behandles ensartet, medmindre en sådan forskellig behandling er objektivt begrundet (jf. bl.a. dom af 19.11.2009, *Sturgeon m.fl.*, C-402/07 og C-432/07, EU:C:2009:716, præmis 48).
- 30 Den omstændighed, at der opstilles en betingelse om, at det kompensationsbeløb, der er fastsat i artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004, som den skadelidte passager eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, gør krav på, kun kan udbetales i euro, idet, således som det er tilfældet i hovedsagen, den gældende valuta i en medlemsstat, der ikke er en del af euroområdet, udelukkes, kan føre til en forskelsbehandling af skadelidte passagerer eller dem, der er indtrådt i deres rettigheder, uden at denne forskelsbehandling kan begrundes objektivt.
- 31 Det følger af det ovenstående, at det er uforeneligt med kravet om at foretage en vid fortolkning af de rettigheder for luftfartspassagerer, der er omhandlet i forordning nr. 261/2004, samt princippet om ligebehandling af skadelidte passagerer og dem, der er indtrådt i deres rettigheder, at nægte en passager, der er berettiget til kompensation i henhold til forordningens artikel 7, stk. 1, at kunne kræve betaling af kompensationsbeløbet i den nationale valuta, der er gældende på passagerens bopælssted.
- 32 For det tredje bemærkes, at på baggrund af det ovenstående forudsætter betalingen af det skyldige kompensationsbeløb i den nationale valuta, der er gældende på de pågældende passagerers bopælssted, nødvendigvis en omregning fra euro til denne valuta.

- 33 I denne forbindelse gælder, at eftersom forordning nr. 261/2004 ikke indeholder nogle angivelser, henhører de nærmere bestemmelser om omregningstransaktionen, herunder fastsættelsen af den valutakurs, der finder anvendelse på denne, under overholdelse af ækvivalensprincippet og effektivitetsprincippet, fortsat under medlemsstaternes nationale lovgivning.
- 34 På baggrund af disse betragtninger skal de forelagte spørgsmål besvares med, at forordning nr. 261/2004 og særligt dens artikel 7, stk. 1, skal fortolkes således, at en passager, hvis flyvning er blevet aflyst eller er blevet betydeligt forsinket, eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, kan kræve betaling af det kompensationsbeløb, der er omhandlet i denne bestemmelse, i den nationale valuta, der er gældende på passagerens bopælssted, således at den pågældende bestemmelse er til hinder for en lovgivning eller en retspraksis i en medlemsstat, hvorefter det krav, der rejses i denne forbindelse af en passager eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, afvises alene af den grund, at det er udtrykt i denne nationale valuta.

Sagsomkostninger

- 35 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91, og særligt dens artikel 7, stk. 1, skal fortolkes således, at en passager, hvis flyvning er blevet aflyst eller er blevet betydeligt forsinket, eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, kan kræve betaling af det kompensationsbeløb, der er omhandlet i denne bestemmelse, i den nationale valuta, der er gældende på passagerens bopælssted, således at den pågældende bestemmelse er til hinder for en lovgivning eller en retspraksis i en medlemsstat, hvorefter det krav, der rejses i denne forbindelse af en passager eller den, der er indtrådt i hans rettigheder, afvises alene af den grund, at det er udtrykt i denne nationale valuta.

Underskrifter